

BÀI 4: CÁC QUỐC GIA CỔ ĐẠI PHƯƠNG TÂY HY LẠP VÀ RÔ-MA

TÓM TẮT LÝ THUYẾT

1. Thiên nhiên và đời sống con người.

- Hy Lạp và Rô-ma ra đời ở ven biển Địa Trung Hải.
 - **Thuận lợi:** Có biển, hải cảng, ngành hàng hải phát triển, các loại cây công nghiệp lâu năm phát triển (ôliu, nho...)
 - **Khó khăn:** Địa hình bị chia cắt, đồng bằng ít, đất đai khô cứng → Thiếu lương thực.
 - **Kinh tế:**
 - + Đồ sắt xuất hiện sớm (Thiên niên kỉ I TCN)
 - + Thủ công nghiệp phát triển: đồ gốm, rèn sắt, nấu rượu...
 - + Thương nghiệp là ngành kinh tế chủ đạo.
- Hy Lạp và Rô-ma là 2 quốc gia giàu mạnh nhất.

2. Thị quốc Địa Trung Hải.

a. Nguyên nhân ra đời

- Do địa hình bị chia cắt, kinh tế chính là thương nghiệp nên hình thành các thành thị. Gọi là thị quốc (1 nước).

b. Tổ chức-giai cấp xã hội

- Thị quốc là 1 quốc gia thành thị gồm phố xá, lâu đài, nhà hát, sân vận động, bến cảng...
- Giai cấp chính trong xã hội gồm: Chủ nô, binh dân (công dân), nô lệ.

c. Thể chế chính trị

- Thể chế Dân chủ:
 - + Không có vua.
 - + Đại hội công dân có quyền tối cao → Hội đồng 500 → 10 viên chức.

- Tuy nhiên, đây là một thể chế chính trị dựa trên sự bóc lột Nô lệ của giai cấp Chủ nô nên gọi là thể chế Dân chủ Chủ nô.

3. Văn hóa cổ đại Hy Lạp và Rô-ma

a. Lịch và chữ viết

- Lịch: Họ có hiểu biết chính xác về Trái Đất và hệ Mặt Trời → Dương lịch (1 năm có 365 ngày và $\frac{1}{4}$ ngày (12 tháng), 1 tháng có 30 và 31 ngày; riêng tháng 2 có 28 ngày).

- Chữ viết: Hệ thống chữ cái a, b, c...(26 chữ); chữ số La Mã (I, II...)

→ Đây là phát minh, công hiến lớn lao đối với văn minh nhân loại.

b. Sự ra đời của khoa học

- Hy Lạp và Rô-ma đạt trình độ cao ở các lĩnh vực vật lý, sử học, triết học...Đặc biệt là toán học với các định lí, định đề có giá trị khái quát cao với các nhà khoa học nổi danh.

- Các thành tựu khoa học còn có giá trị sử dụng đến ngày nay.

c. Văn học

- Văn học phát triển rực rỡ với các thể loại như thơ (I-li-át và Ô-đi-xê của Hô-me), kịch (Xô-phốc-lơ, Êt-xin...)

- Nội dung: Ca ngợi cái đẹp, cái thiện, và có tính nhân đạo sâu sắc

d. Nghệ thuật

- Hi Lạp: Nghệ thuật tạc tượng, xây đền thờ thần đạt trình độ cao, mang giá trị hiện thực và nhân đạo. Tiêu biểu là đền Pác-tê-nông.

- Rô-ma: Nghệ thuật đặc sắc với các đấu trường, khai hoàn môn...Tiêu biểu là đấu trường Cô-li-dê.

---HẾT---